

zonytalan. Dél felé haladva újkori lóistállók alapfalainak árkai helyezkednek el. Elszórtan őskori gödörobjektumok kerültek feltárássra, bronzkori kerámiaanyagot tartalmaztak. Kevés objektumban rézkori kerámiaanyag került elő. A dombtetőn a középkori objektumok felett újkori tanyaházak, építmények, állatok szálláshelyei nyomai helyezkedtek el (18–19. század). Egy középkori település szélét érinti a nyomvonal, elsősorban árkok, gödörobjektumok, szabadban lévő kemencék, cölöpös építmények kerültek feltárássra. (Az általunk feltárt résztől K-re, a Czingető-patak melletti homokbányában G. Sándor Mária 11–16. századi temető 33 sírját tárta fel, S-végű hajkarikás, I. András érmés korai sírkat is. Lásd: RRM.A. IV/28/3-5, MNM A. 443. K.V.).

A középkorban a 13. századtól itt falu állhatott, a késő középkorban elpusztult, a 17–18. században pusztává lett. A területet az 1700-as években herceg Esterházy Pál kapta meg. A középkori gödörobjektumok nagy mennyiségű kerámiaanyagot, állatcsontot (szarvasmarhát, kecskét), valamint fémanyagot (kulcsok, vaskések, vasszerszámok, ládikaveretek stb.) tartalmaztak. A kerámiaanyag 13. századi, jellemző hullámvonalas, körbefutó csigavonalas, bepecsételt fogaskerék mintával díszített konyhaedények töredékei, valamint fenékbélyeges darabok.

Munkatársak: Molnár István, Molnár László asszisztens, Kálmán Béla, Forgács László, Molnár Mónika rajzoló.

BÁRDOS EDITH – SIPOS CARMEN

135. Kaposmérő, Czingető-tető (Somogy megye) R, B, Kö

A Kaposvárt elkerülő 61. sz. út nyomvonalába eső, 30. számú lelőhely a Czingető-patak ÉK-i oldalán található, az úgynevezett Czingető-tetőn. A feltárás 2002. május 10. és június 31. között tartott. A feltárt terület nagysága: 7500 m², az objektumok száma: 52. A mintegy 600 m hosszú kutatóárokcal átvágott dombhát tetején egy erőteljesen lepusztult őskori lelőhelyet találtunk, a közepén 3, a vasút közelében egy őskori gödörobjektumot tártunk fel.

A tetőn feltárássra került egy rézkori körárok nyomvonalba beleeső része (Balaton-Lasinja kultúra). A körárok uralja a terepet, amelyen a bronzkorban is megtelepedett az ember.

Bronzkori település gödörobjektumai, valamint egy ÉNy-DK-i irányú árokba betemetett csontvázas temetkezések kerültek feltárássra. (Kettős, hármas, nyújtottan fekvő csontvázas sírok, valamint zsugorított halottak csontvázzai). Feltehetően bronzkori sírok, melléklet nélküliek. A nyomvonal Ny-i szélén egy középkori gödörobjektum került elő, gazdag kerámiaanyaggal (14–15. század).

Munkatársak: Molnár László asszisztens, Kálmán Béla, Molnár Mónika, Forgács László rajzoló.

BÁRDOS EDITH – SIPOS CARMEN

136. Kaposújlak, 61-es elkerülő út, 25. számú lelőhely (Somogy megye) U, R, Á

A nyomvonal K-Ny-i irányban vágja át a tetőn elhelyezkedő őskori lelőhelyet (neolitikum, lengyeli kultúra; rézkor, Balaton-Lasinja kultúra). A lelőhely centruma a nyomvonalától É-ra helyezkedik el, É-i szélén kevés középkori gödörobjektumot találtunk (13. század).

2002. július 16. és augusztus 16. között 5626,8 m² területen 182 objektumot tártunk fel.

A dombtetőn egy nagyméretű körárok részleteit tártuk fel. Kevés leletanyagot tartalmazott (8. sz. objektum, Balaton-Lasinja kultúra). A körárok É-i íve erőteljesen lekopott, mélysége mindössze 20 cm.

A feltárt gödörobjektumok nagy százaléka lengyeli kultúrába tartozó kerámiaanyagot tartalmazott (pl. 102. sz. objektum). (Bütyökdíszes, vörösfestéses, csótalpas talak töredékei, úgynevezett csőrös fülek, lecsiszolt töredékes felülettel, feltehetően másodlagosan, esetleg besimítóként használták.) Az egyik erősen lepusztult lengyeli gödörobjektum fenékrészén fekete idolféj került elő (63. sz. objektum).

Munkatársak: Forgács László, Molnár Mónika rajzoló, Molnár László asszisztens.

BÁRDOS EDITH – SIPOS CARMEN

137. Kaposújlak, 61-es elkerülő út, 27-28. számú lelőhely

(Somogy megye) R, Ró, Á

A 27-28. számú lelőhelyek Kaposújlaktól É-ra, a falu ÉK-i utcájának végétől NyÉNy-ra 400 m-re, a reptérre vezető bekötőúttól Ny-ra található, egy É-D-i irányú domb Ny-i lejtőjén, amely a Hetesi-árok nevű vízfolyásra meredeken fut le. A vízfolyás ezen szakaszát halastóvá alakították át.

A területen 1999 decemberében végzett terepbejárás során két lelőhelyet állapítottunk meg egymás közelében, a domb alján és lejtőjén római és Árpád-kori, valamint ettől K-re őskori kerámiát gyűjtöttünk kisebb számban. A megelőző feltárás során 2002. március 14. és május 14. között a 126,3 és 126,7 km-szelvények között 14 050 m²-t tártunk fel. Megállapítottuk, hogy a 27. és 28. lelőhelyek összetartoznak, ezért a továbbiakban a 27. lelőhely elnevezést használjuk.

Összesen 81 objektumot tártunk fel, amelyek ÉK-DNy-i irányban húzódtak, a feltárt terület K-i felében elszórtan helyezkedtek el, míg Ny-on, a domb aljánál már megszűntek. Ezért itt nem is tártuk fel a nyomvonal egyébként kiszélesedő szakaszát.

Az objektumok döntő többsége a középső rézkor második felére datálható úgynevezett tűzdelt barázdás kerámia (Furchenstich Keramik) időszakából származik. Különböző gödrökből, két kemencéből és egy keskeny árokszakaszról álló telepmaradvány mellett feltártunk három csontvázas sírt is, amelyek a telep, illetve a lelőhely Ny-i végében, a domb hajlatának kö-

zelében Ny–DNy, K–ÉK-i irányú vonalban helyezkedtek el minimális tájolásbeli különbséggel. Két felnőtt zsugorított temetkezése és egy gyermek rossz megtartású csontváza közül az egyik felnőtt sírjában három mészgöngy volt. A római kori telepmaradványra csak a körárkokban talált kerámia, terra sigillata töredékek és egy vízmosásszerű mély árokból előkerült bronzfibula utalt. A lelőhely Ny-i felében Árpád-kori objektumokat dokumentáltunk, két gödröt, két kemencét, valamint feltehetően karámként szolgáló négyszögletes és kettő körárkot.

A 27. lelőhely jelentősége abban áll, hogy újabb adatokat nyújt a Dunántúlon még alig ismert rézkori időszak településszerkezetéről és temetkezéseiről, a tűzdelt barázdás kerámia egyik legnagyobb ismert telepe.

Munkatársak: Molnár István régész, Mészáros Szilvia, Szőke Gábor technikusok.

GALLINA ZSOLT – SOMOGYI KRISZTINA

138. Kaposvár, Fészerlak

(Somogy megye) A

A Kaposvárt elkerülő 61-es út nyomvonalára 19. és 22. lelőhelyének Ny-i felében szennyvízvezeték építését határozta el az önkormányzat. A megelőző feltárások 2002 júliusában kezdődtek meg.

2002. szeptember 30. és október 7. között a szennyvízvezeték nyomvonalába eső szakaszt tártuk fel, egyegy DDK–ÉÉNy-i irányú, 2 m széles, gépi munkával húzott kutatóárokkaival. Az ásatás nyomán régészeti jelenséget nem leltünk. A 19. lelőhelyen 700 m²-t, a 22. lelőhelyen 200 m²-t kutattunk meg. Bár a kohótelepen, a Kaposvárt elkerülő 61-es útvonal megelőző feltárásaihoz kapcsolódó, 2000 telén végzett terepbejárás során mintegy 300–400 m átmérőjű salakmezőt lokalizáltunk, azonban ezzel az ásatással kiderült, hogy a lelőhely szélső sávja alatt már nincsenek régészeti objektumok, vagyis a szűk értelemben vett kohótelep jóval kisebb lett az eredetileg vártnál.

Munkatárs: Barta Gábor technikus.

KÖLTŐ LÁSZLÓ – GALLINA ZSOLT

139. Kaposvár, Kaposfüred, templom

(Somogy megye) I

2002. július 25-én a múzeum bejelentést kapott, hogy a kaposfüredi szennyvízcsatornázás során a templom előtt emberi csontvázaradványok kerültek elő. A helyszíni szemlén Gallina Zsolt és Somogyi Krisztina a templom előtti vezeték-bekötés gödrében, a kerítés DNy-i sarkánál több váz maradványát gyűjtötte össze. Másnap egy felnőtt egyed bolygatott csontvázát tártuk fel (1. sz.). A bal és jobb lábszárcsontok hiányoztak, valamint a jobb combcsontot a gödör ásása közben roncsolták. A jobb felkarcsont és a koponya bolygatott helyzete a később beásott csecsemő (2. csontváz) miatt adódott.

Az 1. csontváz jobb lába mellett szintén egy csecsemő csontváza feküdt (3. váz). Az 1. sírt bolygató csecsemő-temetkezés mellett felnőtt hosszúcsontjai feküdtek. Ezekenkívül még több szórvány csontvázaradványt gyűjtöttünk össze. Mellékletet sem a csontvázak mellett, sem a sírföldben, illetve a bolygatott földben nem találtunk.

Július 31-én ellenőriztük a csőfektetést. Közben az út túloldalán is kb. 50–60 cm mélységben a kábelfektető árokban is kerültek elő szórvány, bolygatott csontváz-töredékek, de leletanyag ezek mellett sem volt. A szennyvízcső fektetése során a felső rétegekből több csontváz maradványait tudtuk kiemelni, de egyik sem volt teljes. Leletanyag továbbra sem jelentkezett. A bolygatott csontvázak, amelyeket visszatemettünk, a templom körüli temető újkori részéhez tartozhattak.

KÖLTŐ LÁSZLÓ

140. Kaposvár, Taszári csomópont

(Somogy megye) B, Á

A 61. sz. elkerülő út 36. számú lelőhelyének D-i részét, ami a 61-es számú főútvonaltól a 66. számú főútvonalhoz csatlakozó összekötő út nyomvonalába esett, és a 61-es főútvonaltól, valamint a Kaposvár–Dombóvár közötti vasútvonaltól D-re helyezkedett el, 2001. szeptember–október között tártuk fel. A jelenlegi 61-es főútvonaltól és a Kaposvár–Dombóvár közötti vasútvonaltól É-ra leelő terület el, ezért e területen régészeti terepbejárást nem tudtunk folytatni. E területen az útépítő földmunkálatok során került elő régészeti lelőhely 2002. március 21-én. A munkálatokat haladéktalanul leállítottuk és megkezdtük az ásatást. A vasútvonal és a jelenlegi 61-es főútvonal közötti összekötő szakasz közötti útbővítés mintegy 250 m²-es területét 2002. március 22–23-án kutattuk meg. A jelenlegi 61-es számú főútvonaltól É-ra levő, úgynevezett taszári csomópont; a körforgalom, az ettől É-ra levő 61-es elkerülő út nyomvonalára (112 km-szelvény), valamint a K-i és a DNy-i lehajtóágak összesen 14 950 m²-es területén tártuk fel a 36. lelőhely É-i részét. Az ásatás 2002. március 28. és május 16. között zajlott.

Összesen mintegy 600 objektumot figyeltünk meg. A lelőhely egy lapos, a Kapos árteréből kiemelkedő dombhát D–DK–K-i részén helyezkedett el. Ennek kisebb, a K-i részén a mészbetétes edények népe kultúrája, a csomópont teljes területén a késő halomsíros-kora urnamezős kultúra, valamint a lelőhely É-i és Ny-i részén egy Árpád-kori település nyomai (árkok, szemetes-, tároló- és agyaggyerő gödrök, kemencék, tűzhelyek, cölöpnyomok) kerültek napvilágra. A lelőhely K-i részén a késő halomsíros-kora urnamezős kultúrához sorolható cölöpépületek nyomait figyeltük meg. Előkerült egy a kurdi horizonthoz sorolható bronzékszer kincslet is (benne 24 karperec, több bronzcsövecske, harang alakú ruhadísz). (Lásd a hátsó borítót!) A késő bronzkori objektumokban számos bronztárgyat (tűket, kést, tört) lel-